

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 14 (86)

Львів, 15-го липня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 Гр.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЇЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 180 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Свято Евхаристії у Львові.

Величаве свято Евхаристії відбулося в неділю 4. ц. м. при чудовій липневій погоді. На Ринку зішлись вже в год. 10-й разо процесії з усіх львівських церков і тисячі вірних, де о. мітраг д-р Й. Сліпий, ректор Богословської Академії, в засісті Крилошан та українського Духовенства відправив богослуження. Співав хор під управою радц. Купчинського. В Ринку були уладжені чотири вівтарі, а саме біля Народної Торговлі, на північній стороні ратуша, біля книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка та в іншому місці. Українські доми були прикрашені килимками, зокрема звертала увагу гарно удекорована домівка Союзу Українських Купців та віска фірми Глушевського. В поході з процесіями довкола Ринку взяли зорганізовано участь члени Т-ва „Зоря“ і „Воля“ з пра-

порами та орхестрами, що звесь час пригравали церковні пісні і Марійське Т-во Пань, представники цехів з прапорами та наше українське громадянство. Слід згадати, що присутні захоплювалися деякими по мистецьки вишваними фелонами священників і хорутвами усіх церковних процесій.

Цьогорічне свято Евхаристії звеличало своєю участю 5.000 Луговників і Луговичок з Головною Старшиною „Великого Лугу“ та орхестрами, які після Служби Божої у Луговій Городі перейшли вулицями міста саме на початок обходу процесії довкола Ринку. По скінченні обходу Луговики і Луговички вернулись походом вулицями міста назед до Лугового Городу, викликаючи захоплення між численно зібраною українською публікою.

Помер Великий Син Лемківщини.

У вівторок 6. ц. м. перед полуднем помер у Львові зовсім неадапний молодий, але відомий і визначний український поет **БОГДАН ІГОР АНТОНІЧ**, у 28. році життя, після запалення олегочної, що прийшло по операції сліпої кишки.

Богдан Ігор Антонич уродився в Новій, коло Горлиць, де його батько був тоді священником. Відтак жив з різницею в Липівці коло Ясеник, гімназію скінчив з відзначенням у Сяноці та записався на

філософію у львівському університеті, де студював літературу. Університетські студії скінчив у 1932 р., досягаючи ступінь магістра філософії. За свої поезії здобув Відлі нагороди, одну на літературнім конкурсі Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка за 1934 рік, другу від Українського Католицького Союзу за 1936 рік.

Вінна Память Великому Синові Лемківщини!

— 0 —

Українська національна ідея за Карпатами.

Український часопис „Свобода“ що виходить в Ужгороді, в числі з 24. червня пише: „Наше Підкарпаття вже 18 літ живе в ряжках Чехословаччини, але ні один з тих років не був для нас такій тяжкий, як оцей вісімнадцятий. Хвиля комунізму заливає світ. Хвиля русифікації (москофілства поє, наш) намагається заллати нашу країну тому, до боротьби з цєю повинні наш нарід виступити безпосаодно та безкомпромісово. При тім мусямо забути про всякі вигоди, примитивні теорії про словинство, демократичне (всі рівні, влада для всіх горожан) братерство. Найвищою ціллю нашого національного буття повинно бути наше національне „я“, наші рідне слово та свята українська ідея“.

У тому самому числі „Свободи“ читаємо заклик виділу читальні „Просвіти“ в Переміші: „Читальні! Беріть таблиці з написем свого села! Несіть синьо-жовті прапори! Збирайтеся всі. Свято „Просвіти“ — це іше свято!“

Далі читаємо про рішення прийняті на маніфестаційних зборах 13. червня ц. р. в Ужгороді, в яких учасники зборів домагаються від чеської влади, щоб у ніколах на Закарпатті ввести „українську мову й український правочин, який вживається на всіх землях, заселених українським народом“.

— 0 —

СІРНИКИ ПОДЕШЕВІЛИ.

Від дня 1. липня ц. р. робочка сірників у подрібній продажі коштує не 10 грошів, лише 8 гр., а так звані „красоні“ сірники замість 5 грошів — продається по 4 гроші.

За 5 злотих будете мати книжку п. н. **ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ**, Ю. Тарновича, **УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНИ**, І. Бугера, та **СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ**. — Замовляти у Видавничій: „НАШ ЛЕМКО“, Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

До відома Української Парляментарної Репрезентації.

ШКІЛЬНА СПРАВА ЛЕМКІВЩИНИ

Шкільна справа на Лемківщині стає щораз більше незадоволеною і пекучою потребою місцевого населення. Лемко бачить, що троханівський буквар, з якого „навчають дітей ледви одну годину в тижні, або деколи взагалі нічого“, це тільки місток до цілковитої денационалізації. Дитина не має змоги навчитись у школі читати й писати в рідній мові, тому щораз частіше в рішучій формі вирінає питання, „що вони з нами задумують даліше робити?“.

Лемко звертається з цим питанням до парламентарних представників яких на приказ вибрав, хоч не один за це обірвав від польських селян, одначе цих панів тепер ця справа не схободить. Так було на вічу в Крамній, де приїхав посол Дух зі своїм звідомленням. Коли солтис поставив йому питання, чому тепер так мало учать рідної мови, посол не відповів, а ко-

ли той даліше налягав, сказав, що „господи Трохановский ще не викинув букварів“. Та за це на солтиса по зборах накинуса, назвали його „бунтовщиком“ і домагались, щоб вказав „агітагора“, який його до цього намовив. Посол Дух не хотів застановитись над справою, яка вже знайшлася на судовій салі у Новому Санці, та виявилася загальним шкільним штрафком у селі Сквіртнім; ця справа нуртує в серці кожного Лемка, якому не байдужа будучність своїх дітей.

Ця шкільна справа стається щораз більш пекучою, бо вже кожний, навіть найбільше засліплений, зрозумів, що „лемківсько-троханівський буквар“, це тільки мислення очей, та спокій буде аж тоді, коли знову привернуть рідне слово до наших шкіл.

Це рідне українське слово є пострахом навіть для посла, ба на цьому самому вічі, коли інший газда

читач української преси, звернувся зі запитом, чому мусить платити кару за те, що розпродував кален. „Золотий Колос“, посол сильно поденерувався й піднесим голодом зявив, що Україна за Київом. Тут „не било, нема й не бендзе“!

Лемко не меа до кого звернутися. З жалем омікує, що може колись покажется таки наш представник, таки з самої У. П. Р., та на жаль, Лемківщина, це такій відтинок, що трудно комусь вибратися там.

Лемки готові навіть „діету“ заплатити, щоб тільки показався котрий з наших українських Представників, щоб могли перед ним виговоритися та висказати йому свої бої й бажання. **Українці Лемки.**

ХТО ПАНУЄ НА УКРАЇНІ?

Жиди... На місце Постишева, заפקлого москала, прийшов ще запекліший ворог українського народу, Мендель Хатаевич. На 16 членів політбюроа є 7 жидів; на 9 членів компартії — 4 жидів. Такими благодатями хотілиби наділяти наш нарід наші жидо-комунари!

В одинадцяті роковин смерті Василя Яворського.

Дня 22 травня 1926 р. замкнув на віки очі великий український громадянин і заслужений діяч-патріот, Василь Сас Яворський.

Коли тільки переходимо попри опущену його домовину-гріб на повосандецькому кладовищі, приходить нам на гадку світлі часи розвитку української думки та життя на Лемківщині, зокрема в Новосідецькій.

Великий цей Меценат, не жалюючи нії трудів, ні гроша, впровадив посольну людину у національного робітника, який вертав у рідне село, та сіяв зерно любови й пошани до Рідного.

Сам Невий Санч гордився тоді, як столиця Зхідньої Лемківщини; — саме такі установи, як Філія та Читальня „Просвіти“, „Боян“, Народний Театр, а вже вкінці „Лемківський Банк“, бурса для шкільної молоді; — все основане його трудом та працею; — мали змогу зосереджувати українське життя на заході.

Як тільки прийшов Він до Нового Санца, а було це в 1908 р., розуміючи велику вагу української

церкви, — зрештою Сам дуже побожний, відрезу довів до того, що його заходами побудовано муровану українську греко-кат. церкву св. о. Николая в 1911 р., — й вся до нині меє для українського населення Сандеччини велике національне значіння.

Василь Яворський мав великі впливи та пошану також серед чужих; будучи передтим, у р. 1900, українським послом до віденського парламенту бережанської округи — це ще скорше, від р. 1894 директором скарбової Палати, стів в пригоді її помочі не одному українцеві — Лемкові.

Не жалів теж ніколи гроша на освіту бідою молоді, яку своїм коштом удержував у школі.

Пригаду собі, коли я ще був малий хлопчина, як то популярно названий „Дзядзьо“, заходив до бурси, щоб особисто перепитувати учеників лекції, розв'язувати задачі, тощо. Пізніше виходив з ними в город та тишися, як ученики бавилися, або грали в „свіжак“, — а там, що зле із гри вивязувалися, давав „грушкун“ по голові.

Був усе дуже веселий та товариський. Кожна українська хата в Санці хотіла його а себе гостини;

а вже діти то плакали, як „Дзядзьо“ відходив.

Яко правник, бо по укінченні гімназії записався та уквінив правничий факультет на університеті, — умів все борсити, керувати та дати здорові вказівки й поради українському селянству.

Рим, за його заслуги для добра Церкви та народу, надав йому в 1923 золоту медалью-хрест „Pr. Eklezie et Pontifici“.

Пригаду собі цю велику та ярочисту хвилю, коли йому в церкві вручили цю медаль та пергамен. Може перший раз він дочекався прилюдного признання за свої культурні праці, — хоч від чужих.

Другою великою його радістю була хвиля, коли дістав грамоту почесного члена „Просвіти“.

Але не довго судилося йому тішитися усім тим. Уже тоді знеможений довгою та тяжкою недугою лежав у ліжку. Поважний вік, бо 72 роки, неспитуюча праця, а може й заходи над ушлюбляєм величавого приняття-банкету, по одержанні золотий медалі, відмовили йому сил.

Ще, як ранений вожд на полі бою видавав Він прикази та поради, а вкінці ядовлявся тільки тим,

ДР. СТЕПАН ВАНЧИЦЬКИЙ.

Правні зносини з Чехословащиною.

Багато господарів у Лемківщині має своїх і знайомих, що переїхали ще перед війною — на Чехословацьку і прийняли тамтешнє горожанство. Нераз буває, що ці свояки чи знайоми вимирають на Чехословацькій, подіпаючи спадок, до якого мають право тутешні наші газди. Тому особливо для Лемків буде цікаво знати, що від 19 березня 1937 обов'язує між Чехословацькою та Польською умова про поступовання у спадкових справах. Ця умова значно облекшує пошукування спадку в Чехословацькій для тутешніх горожан і нависли для чехословацьких горожан у Польщі. Передбачу вона взаємне пошанування розпоряджень останньої волі (завіщань), опіку над спадком так зі сторони місцевої спадкової влади як і консуляту. Місцева влада має дати з уряду докладні відомості відносно консуляту про стан спадку, завіщання, покликання до спадку, має установити куратора для за-

ряду спадковим майном. Польський конзулу у Чехословацькій й чеський в Польщі, має на основі цієї міжнародної умови право заступати горожанам своєї держави при спадковому провіді, є він отже закладним повноваженим горожанам своєї держави. Тому у всяких спадкових справах треба писати до конзуляту.

Від 19 березня 1937 обов'язує теж між вище згаданими державами умова у справах ексекційних і невилатності. Умова запевнює обом державам взаємне пошанування, узнання та виконування ексекційних титулів, чехословацького, на основі яких можна вести ексекцію. Суд цієї держави, де має бути виконана ексекція, рішає без розпору, чи можна виконати ексекцію. Више ексекційного титулу — саме вироку, угоди, постанови, судової грамоти чи нотаріального акту треба предложити в першоліній до достовірному перекладі. На першоліній має бути ствержена його правосильність і право виконання.

Подібна взаємна допомога і рівне трактування є запевнене відносно невилатності.

Фантові лотерії:

Спираючись на законі, що обов'язує від 18/7 1937. Дозвіл на устроєння фантової лотерії дає скарбовий уряд, у лорозумній зі староством, якщо ціна лосів не переступає суми 1.000 злотих; по над кою суму дає дозвіл вища влада. Від неприхильного рішення можна внести відклик до скарбового палати. З-көн забороняє давати дозвіл на устроєння лотерії, якщо ціна всіх лосів меша, як 100 зл. Монопольна оплата вносить 10% капіталу гри, т. є. цінні всіх лосів.

До подовання за дозвіл на устроєння фантової лотерії треба долучити план лотерії, а саме платити: цілу, на яку призначено дохід з лотерії, скількість випущених лосів, ціну лосів, предмет і заплановану вартість виграних, речинець, від якого начнеція продаж лосів, речинці та спосіб лодовання виграних предметів, речинець, у якому будеться вилавати виграні предмети.

Вартість виграних предметів му-

сити вносити бодай 20% цінні всіх лосів.

Дозвіл важний тільки для особи, для якої його уділено.

Алярмові телеграми:

Від 10/3 1937 обов'язує розпорядок мін. пошт. і телег. надання алярмових телеграм. На случай пожжжі, пошести, рабункового нападу, катастрофи, нещасливого летуцького випадку та інших надлих нещастя, або коли ці нещастя ще не наступили, тільки загрожують, мають поштові уряди безплатно переслати телеграму або перенести телефонічну розмову з поштурком поліції чи іншим урядом або пожежною сторожем.

До надання алярмової телеграми чи телефонічної розмови має право кожнє особа; вона повинна подати поштовому уряду свою докладну адресу, а на домагація подати своєю особисту вказку (легітимацію). Такі телеграми й телефонічні розмови мають першество перед іншими та називаються „службові пильні“.

Вірвнующий податок:

Від 1 квітня 1937 р. обов'язує новий закон про вирвнующий податок для сільських гмін. Сільські гміни можуть побирати самостійний вирвнующий податок від мешканців, що платять ґрунтовой, промисловий податок або від непліджності. Вирвнующий податок служить до вирвнання бюджетового недобору, який повстав, хоч гміни використали всякі доходові джерела, дозволені законом з 1923 р. Цей податок не може перевищати недобору і не може бути вищий, як половина суми злотих, рівня скількості гектарів оподаткованого ґрунту, у гміні (примром: у гміні є 460 оподаткованих гектарів, отже вирвнующий податок буде 230 злотих.)

Якщо цей вимір вирвнующого податку не вистарчить на покриття недобору, може гміна рада підвищити його ще на одну половину за дозволом повіт. виділу й воєводи.

ґрунти, що є звільнені від ґрунтового податку, але обов'язані платити додатки для сьмоврядних установ, мають теж платити вирвнующий податок.

Вирвнующий податок побирається в рівних піврічних ратах так як ґрунтовой податок.

Василь Яворський - Косакевич, український громадський діяч (1854 до 1926), почесний член „Провітні“, посол до австрійського парламенту, менагер і філантроп, основник „Лемківського Банку“ в Новому Санчі, часопису „Рутеніше Ревує“ у Відні.

Дивні порядки на Лемківщині.

Одна картина зі збірної громади.

Хто читає пресу, мігби подумати, що на Лемківщині спокійно. Тимчасом на цій землі йде „регіональна“ політика, що сотками дрібних перешкод, колод, і зайвих запитань звернена проти одного: проти українці. Спільним фронтом йдуть усі верстви польського громадянства і всі його установи, м. ін. і самоуправа, що мала уможливити самодіяльність місцевого населення. Які вона виглядає у практиці, про це найкраще говорить один з багатьох, такий факт:

Села Залуже й Війське, пов. Сянік, що є продовженням одне одного і мають спільну 6-класову школу (очевидно утравістичну) від трьох років даремно побиваються, щоби цю школу збудувати і не жалують грубих коштів на це. Ситуація така, що старий місцевий шкільний будинок не може помістити навіть половини дітей: 6-а і 7-а класи школи знаходяться в піднігтомо далеко віддаленому від Війська, приватному пансіоні „Папроць“ (до речі — і кімнатка, що її господиня вже вивопила), дві класи знаходяться в переділці на дві кімнатки театральній селі місцевого Народнього Дому, а інші класи у шкільному будинку. За селю в Народньому Домі не платять комірного 200 зол, річно вже від кількох літ, зате власниці пансіону „Папроць“ платять.

Друга дія: громада Залуже پرداختає за 2.000 зол. приватній лемківській фірмі шматок громадського, згодом нафтового терену, а громада Війське має на таку меншбільш суму державних облигацій. Волосна рада рішає будувати для Залуже-Війського велику школу; томіше розбудувати існуючий будинок. Війт збірної громади Сянік, Мечислав Волінський, забирає від обох громад згадані гроші, як крім того обі громадські ради підписують на рахунок будови вексель на 2.000 зол. Оба села дають стоїльканоканицт відвод даром, привозять 20.000 цегел і 2 вагони вапна. Кінець, точка, павза. Другий рік кінчиться, як цегла можна на дощ і на віддану шкільної школи, вапно псується, вексель дежить у збірній громаді (може піти далі?), плни готові. Ні пес не павне. Діти далі ходять — з одного села на кінець другого і навпаки. Дедалі вапно буде вже нідоного, а втамінені

кажуть, що п. Мечислав Волінський тому не буде школи, бо Війське і Залуже свідомі українські села та ще й тому, щоби не звільнити селі Народнього Дому. Дріба, але характеристична справа: щоби доідукулати селянам.

Третя дія: Гроші за проданий у грм. Залуже нафтовий терен (2.000 зол.) бере спершу від купуючого Мечислав Волінський. На засіданні громадська рада Залуже призначає з цих грошей голосами всіх радних (14 українців і 6 поляків) 250 зол. на докінчення спільної для обох громад, положеної коло спільної церкви, захоронки. Відповідний протокол з засідання йде до Повітового Відіду до Сянока. Відкидають. Манірує рекурсе до воєводства і знову відкидають. Виходить, що громадська рада не може всіма голосами рішати навіть про десяту частину свого прибутку. В мотивах староство подає, що давний війт Залуже взяв назад подання (?) у справі признання згаданих 250 зол. Війт заявляє, що ніхто його про це взагалі не питав. 100 зол. на рекурсе до Найвищого Адміністративного Трибуналу захоронка не має. І мимохіть висуває питання: чи це самоуправа? Але тихих питань можна ставити десятки.

Четверту дія: Минулого року відбулося під Лиськом широке рекламове „Свято праці“. Треба побачити дорогу до Льська, щоби зрозуміти, чому так багато про це писали. Властиво дороги нема, лише море болота, гора — яма, гора

найвибагливішу
господино
вдоволяє

МИЛО

ЦЕНТРОСОЮЗУ

— яма в безконеичність, без ровів і мостів. У Військїм є теж така дорога, де їдучи возом — ризикуете життям, кінями, колесами. Люди з Залужа й Війського — яких 150 осіб — пішли на цей „патриотичний“ шарварк. Обіяли їм за те вагон цементу на напругу дороги у Військїм. Мечислав Волінський, війт збірної громади, дав навіть слово інжинірові з воєводства, що десь для Війського вагон цементу. І дійсно цемент прийшов, шлий вагон, але Мечислав Волінський забув своє обіянку і відіслав його куди їде. Певно. Навіщо громаді Війське, що має Народній Дім, кружок „С. Г.“, „Просвіту“ — дороги? Люди можуть далі ламати вози, голівки і т. д.

Дрібні події з одного двох лише сіл. На жаль таких сіл є сотки на нашій землі, над якою роблять експеримент і яка своєю трагедією замкнула вже в самій своїй назві: Лемківщина.

Так, лише залізні верхи, проджене завязані і шляхотна впертість, привязання до Церкви і народу нашого лемка витримують ці поліції, що їдуть дрібними, болочими ударами по всіх селях тієї землі. („Діло“ ч. 145). А. К.

— 0 —

Промислові свідочтва для хліборобсько-торговельних кооператив.

Міністерство скарбу вияснило об'явником з 13. травня ч. р. до ч. Д. В. 35943/4/37 (Урядовий Деник Міністерства Скарбу ч. 14), що діяльність хліборобсько - торговельних кооператив, що займаються закупом і продажо годівельних продуктів, напр. худоби, птиці, риби і т. д. має характер підприємства товарової торгівлі і тому такі кооперативи не мають обов'язку купувати окремих промислових свідочств на професійній експертній категорії, згідно з постановами долученої тарифи до ст. 23. закону про державний про-

мисловий податок на кожне заведіння товарової торгівлі, що належить до хліборобсько-торговельної кооперативи, без огляду на рід товарів, щоби сповнити податковий обов'язок у справі промислових свідочств для того рду коопе-

Не вільно нам забувати,
що всілякі
ЦУКОРИ
ШОКОЛАДИ
І СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

Комасация веде до добробуту.

Чому не хочуть комасації в Мшаній, короснянського повіту.

Народ треба освідомити та відтак перевести зміну господарки.

Зі знищення ґрунтових книг під час світової війни в багатьох горських та округних судах, приступлено по війні до відновлення цих книг. Праця при відновленні або радше відтворенні таких книг триває дуже довго, цілими роками. Найкращий доказ, що вже майже 20 літ від укінчення світової війни, а в дуже багатьох судах немає ще ґрунтових книг. Табулярний стан не впорядкований, і це дає притоку до різномірних ґрунтових процесів.

Тому, що відновлення таких книг є також дуже коштовне, приступлено в деяких селах замість до відновлення ґрунтових книг — відразу до комасації. Таке комасацийне бюро одночасно переводить дві справи, а саме відтворення табулярний стан і переводить комасацийні ґрунти, так дуже роздрібних по наших селах. Працю виконують інженери та суддя, тоді, коли при відновленні ґрунтових книг працює лише суддя.

Подібно справі мається і в дуклянському судовому окрузі. Кілька сіл лише має вже тепер відновлені ґрунтові книги. Багато ще літ мине, зки кожна катастральна громада дочекється своїх книг. На 32 громади, котрі належать до дуклянського судового округу відновлених книг має лише 5 громад. У цьому судовому окрузі переводять у деяких селах комасацию. Досі в цілости переведено комасацию в одному селі, у Мисловій. Ця громада має вже нові ґрунтові книги та спеціальні мапи. Рівнож селяни господарюють вже на нових скомасованих наділах. В інших селах, як у Тихані, Гирівій, Полянках, Вільхівці — комасацию вже викінчують перепроваджувати. Вище подані села, у котрих перепроваджувано комасацию — це майже чисто українські, чи пак „лемківські“ села. У польських селах, а є їх у суддуклян. окрузі аж 19, комасації ніде ще не перепроваджувано. Вправді тому кілька літ були старання, щоб перепровадити комасацию також у громаді Іваля, чисто польському селі, одначе це не удалося, бо селяни, головні їх жинки, попросту вигнали зі села урядовців та цим самим не допустили до пе-

реведення там комасації. Влада рівнож буда безсильна супроти такої поведінки селян, та переведення комасації там відложила, головню тому, щоб розгорячовані селяни присмирніли та щоб зчасом самі відчули потребу та користь комасації.

Тепер прийшла черга на перепровадження комасації в громаді Мшана — теж судового дуклянського округу, тому, що рівняна на переведення комасації управомощилася. Відлік громадян проти комасації не відіш бажаних успіхів. Однак уже зі самого початку невдоволення селян проти комасації почало що раз більше виходити наверх. Мшана має мало лісів, а по перепровадженні комасації мусити господарі переносити свої будинки на нові наділи, а це потягнулоб за собою великі кошти. Боятися рівнож селяни, що комасації не буда би справедливо переведена, а це з огляду на те, що якість їх ґрунтів є дуже різномірною.

Цього року по Великодніх Святках, на комасацийних сходинах у місцевій читальні Качковського, ввечером, у присутності комасацийних інженерів, земельного комісара й поліції обговорювано справи над комасациєю. Та хтось тоді кезинив вибив шиби у тій салі й вчинив бучу на вулиці. Супроти такого стану речей занехано дальші сходи, тимбільше, що голос впадо до салі, щоб папи виходили та що їм (папам) нічого не станеться, та що вони, мшанці, порухнуться зі своїми, саме з тими, що є за комасациєю та що їх влада признала за членами комасацийного комітету. Місцевий комасацийний комітет добровільно уконституюватися сам не міг.

В тій цілі дня 16. червня ц. р. привезено з Полян потрібне приладдя до помір'я та приміщено в домі, де мало міститися комасацийне бюро. На другий день приїхали комасацийні урядовці та земельний комісар з Коросна, але зібравні на полі селяни в числі кількох соток, у тому багато жінок, не впустили комасацийних урядовців як і земельного комісара до села. Не обійшлося при тому і без прикрих інцидентів. Один із комасацийних урядовців, не дивлячися на розгорячовану товпу хотів їх розігнати

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ“

Якщо ні —

то купіть сейчас і спробуйте, бо не дуже смачні і здорова кана для дітей і для старших!

Виробляє кооп. фабрика домішок до вапна

„Суспільний Промисл“

Львів — Богданівка Ч. 30.

та настраштити револьверовими стрілами, стріляючи кілька разів з револьвера. По стрілах витворилася така ситуація, що комасацийні урядовці з земельним комісарем мусіли скоро відкати з мшанського поля, селяни їх прогнали. По тім випадку розійшлася погородка, що ранено навіть двох хлопців, а саме Ваня Папайла та Васяка Ратичю. Того самого дня приїхав навіть короснянський староста на місце до Мшаной, а другого дня прокуратор з Ясла та багато поліції, бо рознеслася чутка, що у Мшаной „бути“. Хто тут завинив та хто до кого стріляв — це все викаже слідство та розправа.

Що дальше буде з комасациєю у Мшаной — невідомо.

Мшана — це майже чисто православне село. Є там лише один урядовий папалар. Село досить заможне. Має „руську“ кооперацію, молочноарню та читальню Качковського. В селі є крім учителів поляків ще православний батюшка. Отже не грзе тут роллю політичний момент з українською закраскою. Але „Кур'єр“ так чи сяк буде ритити, що українці „пододжайом учнів лемкуф“.

Селяни Мшаной ставляться до комасації з нехиттю тому, що влада хоче насильно комасацию там перепровадити. Рівнож всі Мшанці поклонюються на Іваля, мовляв, Іваля не допустили до комасації, а ми маємо допустити. Брак також докладного та широго поінформовання селян про значіння комасації, відновленого відчуття — це все відомо відбилося на селянах, котрі не здають собі певно справи, скільки добрих сторін має скомасоване господарство.

Ці події, котрі саме мали місце у Мшаной — повинні також звернути на себе увагу не лише інших наших селян, але головню уваги відомоног ввади, а саме, що під теперішню пору у селі нічого не дасться перепровадити без попереднього їх освідомлення. **д. блакитний.**

ЛОВИНКИ

У Шавинці введено в парк окремі лавки для християн і жидів. Жиди, очевидно, обурені та зі Шавинці виїжджають.

Нове лігнще-живець з сірчаними купелями відкрили у селі Валпене, 12 км. на схід від Горлиць. Цікаве, яку користь з того будуть мати наші люди.

Добре господарили. В повіті Бохня засаджено при дорозі 20 тисяч деревць. Кожне деревце привязане до гарного стовпика. Але на жаль стовпика не мають що підіпрати, бо всі деревця по-висихали. Та повихали тому, що при гостинцях посадили молодих буків, а бук росте лише громадко в лісах, а не одинцем при дорозі. Гроші і праця пішли на марне. Видно який великий спец займався тою роботою, повинні його потягнути за таку марнотравну господарчу до карної відповідальності.

Українські богослови в Духовній Семінарії у Перемишлі з великим боєм в цьому році цікаву новину. Кожний богослов складав у день імянини по 2 зол. на Рідну Школу до розпорядження Головної Управи. Таким чином Рідна Школа дістала цього року 230 зол. Подаємо цей цікавий факт до відома українського загалу з побажанням, щоб він найшов численних наслідувачів. Головна Управа Рідної Школи.

Поїзд віхав на стадо коней біля залізничного зупинку в Дублях коло Самбора, та забив два коні. Памятайте, що при залізничних шляхах не вільно пасти корів і коней, за це гостро карають.

Градова буря перебігла над Перемишлюком та наробила багато шкід, особливо в місцевостях Дубецько, Дорогобичка й Коштова.

Літній час — це для кожної газети найтяжчий час. Тому просимо наших Передплатників і Прихильників, особливо тепер присилати передплату й дописи.

Дуже важне. Управа монополії обнизила податок від запальничок до 1 золотого за кишеньву запальничку й на 3 золоті за велику столову запальничку. Не вільно про-

давати ані вживати необстемпльованих запальничок. Хто має необстемпльовану запальничку, мусить її остемпльовати.

Мареву голоду на Закарпатті вирінає у звязку з посухою і знищенням рілньних плодів. На основі тимчасових обчислень посуха знищила 40 проц. зборів. Негаразд.

Скільки Українців у Торонті. Всіх Українців у Торонті наміслюють около 15 тисяч. Поважна більшість належить до трьох українських греко-католицьких церков: св. Йосафата на Вест Торонто Матері Божої Неустрахої Помочі в місті, і новоутвореної — Найсвятішого Серця Христового на Іст. Торонто.

Сахарина не все солодка. В Перемишлі арештували залізничника зі Шлеська Івана Люзиру та його спільників, Ротшвальба зі Шлеська, А. Фрштендіга з Ряшева, Генриха Вайнтрауба з Перемишля й Лейзора Рохака з Ярослава. Всі вони пацкували з Німеччини „солодкі“ сахарину і продавали в Польщі.

Колі юрба громить. Підчас останніх протижидівських погромів у Ченстохові був такий випадок: Товпа побачила поляка Буріяна, який мав довгий ніс, руде волосся і був подібний до жиди. Тому товпа кинулася на нього і тяжко побила. Були погродоски, що Буріяні помер від ран у ліжничці, але виявилось, що він ще живе, тільки має кілька ран на голові і в ребрах. Буріяні — це колишній вояк польської армії.

Перша українська споживча кооператива в Канаді, в Ст. Bonifces Мель, відбула в червні ц. р. своєї Згальної Збори. Кооператива доставляє дерево на опал; торги за три місяці винесли 1.108,90 зол., кооператива має 49 членів. З уділів вона прибрала всього 399 доларів, решта — зарібок з оборотів товарами. Кооператива заклане 28. січня 1936 року, а зареєстрована осінню тогоч року і від тоді тільки веде свою діяльність.

Ярмарок без жидів. У містечку Жорях на Шлеську відбувся недавно ярмарок без жидів. Цікаво, котре наше місто матиме перший ярмарок без жидів? Але наперед треба подбати, щоб жидів не було на наших відлустах. Церковні комітети не повинні дозволити, щоб жиди торгували близько церков, а громадські управи не повинні да-

ВДОВИ і СИРОТИ тих мужів і батьків, що були обезпечені на життя, найбільше можуть сказати про те, чим була життява обезпечена заклона Іх батьком в Товаристві „КАРПАТІЯ“.

вати дозволу жидам торгувати на терені Іх громад. А коли жиди таки вкрутяться, тоді не треба в них нічого купувати.

Наш кооперативний сойм. Збори Ревізійного Союзу Українських Кооператив (РСУК) відбулися у Львові в днях 24. 25. 26. VI. при участі делегатів від 403 кооператив. Тепер РСУК має 3.194 кооператив з 536.508 членами. Збут сільських продуктів зростає постійно. Після першого загального засідання відбувалися наради 6 комісії: кооператива для закупу та збуту, молочно-чирської, м'ясно-споживчої, кредитової, рілньних кооператив і бюджетової. Всімі ухвалено низку важних резолюцій та вибрано нових членів до Надзвірної Ради.

Месьт вірла. В північно-шведських горах орел мав своє гніздо, в яким були мати вірлята. Один малий хлопчина виліз на скелю і забрав малих вірлят. Коли вже писклята були за пазухою хлопця і наробили крику, надлетіли два вірли, батько і мати писклят. Вірли кинулися на хлопчину й почали дзьобати його в лице, в очі і по-калічили його. Хлопещ, застрашений упав зі скелі в пропасть і згинув, а молоді вірлята потвікали з його пазухи до родичів.

Скажений пес покусав 14 осіб. У селі Курялівка під Лейжайськом скажився пес, який вганяв по вулицях, подвірях і покусав 14 осіб. Покалічених відвезено до шпиталю, а пес утік і не можна його зловити.

Гуляють бандити. У Горлицькій небезпечно стає жити. Нездавно закрилися бандити до хати Теодора Русинка в Пантній, але сплоснені потвікали. Появились аж у Кривій, в хаті священника; тут теж нічого не аскурали. Загре пощастило їм у Борнім, де взяли на приходстві около 400-зл.

Новий бурмістр у Сяноці, що його вибрала міська рада і затвердило львівське воевідство, — це Максим Слушкевич.

Величавий Здвиг Лугів у Львові відбувся в неділю 4 ц. м., на який приїхало околом п'ять тисяч лугоників і луговичок з найдавших закутні краю. Це вказує, що наша українська молодь розуміє вагу організованості та потребу Лугової Організації.

Як жиди розмножуються. Учені твердять, що найбільше розмножуються кролики й мухи, але це — відав — неправда, бо жиди множаться ще більше, як кролики, бдначе не в Палестині, лише таки на українській землі. Ось недавно в Костополі, на Волині дві жидівки одного дня вродили по троє бахурів і то одна вродила 3 хлопців, а друга 3 дівчини. Ці вродили так утишли темосніх жидів, що вони укутали виховати цих жидівських пупенят коштом жидівського кагалу та як це пейсате насіння підросте, то діти одної жидівки мають поженитися з дітьми другої жидівки, як вродила нараз троє жидівчат.

40-літній ювілей бульби. Цього року минає 400 років, від часу, коли перший раз привезли до Європи з Америки картоплю. Перші німці почали садити бульбу в часі 7-літньої війни та кормити нею своє військо. Шо ївби сьогодні бідний народ, як не бульоби тої бандурочки.

Ле жидам найкраще жити. Безперечно, що в большеві. Коли там устоди йде нагішка на всіх християн, большевицька влада дозволила жидам святкувати п'єху та навіть дала дозвіл випікати та спроваджувати з інших країн мацу.

Вшанування 30-ліття просвітянської праці. Дня 29. червня ц. р. відбулося в салі засідан. Т-ва „Просвіта“ тихе свято з негодю 30-літнього перебування теперішнього голови „Просвіти“ д-ра Івана Брика в Год. Вид. Матірнього Т-ва.

Шоби ляпма не димала, треба новий гніт замочити в сильнім оці, добре потім висушити й так вложити до ляпми.

Заборна католицького ерарха читати католицьку пресу — під таким наголовком появилася в „Ділі“ ч. 147 обширна стаття, яка вияснює, що видане ап. адміністрацією в Риманові-Живці заборна читати українські католицькі часописи „Український Бескид“ та „Наш Лемко“ не доторкає совісті духовенства і в нічому його не зобов'язує.

„Нове Село“ в ч. 20. поміщує таку замітку: Чи це для добра, чи

на шкоду церкви? Свідомі українські священники мають тепер на Лемківщині правдивий Хрест Божий. З Риму, як відомо, наказали відлучити Лемківщину особно й відібрати з під влади українських єпископів та назначили адміністратором греко-католицької церкви на Лемківщині священника москвофіла. Від того часу свідомі українські священники стало перекидають та переносять з одної місцевості в другу та підпирають гриміи вєякі напівмертві кацацькі товариства.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що найкращим! дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ зміщу щомісяця цілий оповідання, казочки, байки, вірші, спєнки, загадки, шаради, ребусики, пісні з і отави і т. д. — Чи Твоє сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Копт малю, бо всего 2 зл. вивосить річна передплата. (Повнодне число 20, гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Наша Сандеччина зблизька.

Садівництво в Сандеччині, якщо не рахувати верб, кількох ясенів, яворів, безлічі диких сливок, груш, яблчок, черешень — теж не представляє більшої вартости. Щобого від 1932—33 року — мимо численних перешкод, починається дещо більше зацікавлення садівництвом та япарі з цим садження овочевих дерев. Люди нарікають, що не мають грошей і часу на ведення садів, друга гірша ще перешкода, що старі газди забороняють своїм синям на більшому просторі, подальше хати, садити овочеві дерева, мовляв — від дерева загубиться лука або поле — грядки. Не хочуть теж денкі старики газди зрозуміти, чому дерева садитись у відповільній віддалі одне від другого, коли вони садили одне 2—3 метри при другому. Вікніці бояться, що норніці, зайці, кози, корови, недобрі люди будуть нищити сад. Але ва нашу думку найбільшою перешкодою в закладанні садів — це ділковитий брак зрозуміння користей з гарно й користю веденого саду. Тому добрий примір, заохота, порада та поміч тих розумних господарів, що вже завели в себе садочок, або тепер заводять, проломить усі перешкоди та наша гарна Сандеччина потоне в зелені садів.

Сандецькі газди купують овочеві дерева в новосандецькій повітовій або в новівєській шкіліці на дяєці у Мерени Г. в Полянх біля Грибова. Нас дивує, чому газда купує шєпи, чи така велика штука самому засіяти грядочку овочевими зернами й випікати шєпи. Де ти, сандецька молоде, таже стаєш скорше чи пізніше газдою, а сад уже за цей час гарно зазелєніє. Варто би перевести змагання село за селом, або господар з гос-

подарем, хто кращий садочок завде; чи треба на це сусідської помічі, що пхається зі своїми дєрєвцями в наші села?! Шкода, що Сандеччину вважають найціннішою закутню Лемківщини. Та це буде який планіше хвалитися, що нас садівництва навчив, тож самі робім лад у своїй господарстві.

Божоларство теж дуже далеке від такого, що дійсно повинно бути. І тут якийсь „зв'язок“ сильше заставляє...

Рибальство — шкода про його згадувати. Ані одного немає зарибленого ставку в цілій Сандеччині. У рибак пані вловить рибу. А тут самраз природа повторила безлічі річок і потічків, де без великого вкдаду гроша і праці легко зробити відповідні ставочки та годувати не лише смажного коропа, але й дорогої щуки.

3 годівлі домашньої птиці теж ніякої не маємо користі. Чому — злитається дєхто — пишемо таку неприхильну оцінку про господарства в Сандеччині? Хіба вона краща? Де назів господарська світоглядова, національна свідомість та взагалі освіта? Без цього не зробимо ані одного кроку вперед! Ось приміром до поправки родючости нашої рілі треба не лише кращої праці, погноїв, але головно знєнєня. При знанні спільна сила. Не хочуть позволити на кружки Сільського Господаря, пишм — обидється! — У наших душах, серцях хай родиться стремління, охота й постановка: А ми тую червону каліну підіймемо, а ми нашу милу Сандеччину, гей, гей розвеселимо!

(Далі буде).

Вірнійте передплату та присилайте належитість за книжки!

Юлія Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Долини, присілок Загужа-Війського, віддалений від Сянока 9 км, відомий зі судових сянницьких документів у 1440 році, коли Петро Райтарівський, власник дібр у Королівщині, купив Долину (на південь від Сянока) від Івана Долницького, як жінка Івана, Анна, що мала на цьому селі забезпечення своє вдово, 7. травня 1440 року арештована перед сянницьким судом цього забезпечення (А. Г. З. XI. 1277). Це українське село поселене в гарній гірській долині пишеться гарними краєвидами, хати між оновченими деревами. Люди в селі дуже чесні та господарні, залюбки плекають садівництво. Варто тут провести час літньої відпустки й набратися сил до нової праці.

Домараз, село в Березівщині, віддалене 20 км від української греко-католицької парохії в Іздебуках, записане в XV сторіччі в документі розміжуваних північно-західної границі Сянницької Землі, між Березовом, Старою Веселою, Біланним, Волею, Домаразом і Яблонієм (Польською), Оріхівницею (Оріхівці) та Ясенцею. У документі (А. Г. З. VIII, с. 85) читаємо: „Перший конець або наріжницю висітали на вершу гори, в лісі, ованім Туровим Далом, при границі Судомирської Землі, над верхівями потоків Кросне, Красна, Судомирської Землі, Блодне (Блудне джерельний потічок річки Ясенці) і Домарозького (потічок, що тече через село Домараз, де вливається також до Стовишні), на котрому то кінці стоїть дерево зване „буком“. Таким чином згадана границя томка Туровий Діг, це горб на захід від Домаразу, де тепер євотляється межі Березівського, Стрижівського й Короснянського повітів (Теперішня село Любча звалюся Нижнім Домаразом).

Дошниця, українське село біля Змигороду, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Дмитрія (найстарша деревляна церква в Дошниці згоріла), побудована з каменя в 1790 році, яку в 1884 році власним коштом відновив і дав відмалювати уроченськ о. Сембратович. До залізниці в Яслі 27 км., до Змигороду 9 км.

Дошніч, українське, поселене в XIV сторіччі, село в Рименівській окрузі, з українською греко-католицькою церквою Родження Пресвятої Богородиці, збудованою в 1880 році. До Риманова 6 км., до залізниці у Вороблику Шляхоцькому 11 км.

Драгашів, це присілок українського села Маластова, коло Руської Ровни. Біля Драгашова полягло багато козирів і солдатів австрійської та російської армії в 1915 році.

Дубна, сімце в Березівській окрузі, належало до 1441 року до „Сянницької Землі“. Брати: Микола й Петро Юрійовіч (з Юровець) продали свої ділянки села (8 серпня 1486 року) Попелі, Юрбіці, Горшнічій і Долшній Согорів, Рамкові й Дубну в Сянницькій окрузі Рафайлові з Гумніськ за 40 угорських фальоренів (тодішні гроші) (А. Г. З. XVI. 1786).

Дубне, українське дочернє село Лелюхова з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1863 році; віддалене 3 1/2 км. від своєї парохії, до містечка Мушвиці околом 10 км.

Дубрівка Польська, віддалена 2 км. від Сянока, належала колись до самостійної української греко-католицької парохії в Дубрівці Руській.

Дубрівка Руська, українське село, віддалене 2 1/2 від Сянока, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Дмитрія, вимурованою в 1867 році коштом і заходами місцевого уродженця о. Валеріяна Славковського, що помер яко архимандрит Манастирія в Николаєвську над Амуром. У Руській Дубрівці молоді і старші громадяни згуртовані при Читальні „Промісвіт“. З минування цього візничого села цікаві записки з 1448 року. Саме тоді стрічаємо при правій парканів коло сянницького княжого замку крім населення обох Сторожків і Загужина ще людей з Сянницької Посади, Дубрівки, Чертежа, Теремби та Новосельця. Ці всі оселі немов внаслідок окружали ступчастий український горд Сябк, столицю Сянницької Землі, резиденцію старости, осідок городського земського та вищого суду. Дубрівка належала тоді до ріни Райтарівських. З Дубрівки родом Впр. о. Антін Пакош, український душастар.

Дубро ва, присілок (колись український) Сельськ у Динівщині, Латинизаторська струя, що напірала через Дуброву на Сельська й Волошу (Володж) зливалася українською греко-католицькою церквою, відтак вірних так, що на ерекційному му ґрунті в Дуброві, дідин Дубрової побудував діврецькі будинки та на місці, де стояла церква, вибудовано мурований діврецький млин. З дубровського церковного інвентаря передано дешо до церкви в Сельських, один давнй переїшов на вжиток графського двору.

Дудинці (Дудениці), дочернє село Пелінь з українською греко-католицькою церквою Собора Пресвятої Богоматері, збудованою в 1802 році; злучене в 1818 році з самостійної парохії з Пелінью в одну парохію. Це село, побіч других (Побіного, Писарівець і Марківець) поселене у стоковій ріці Сяну, над його лівню притокою Сявнїком. Відсіля до Сянока 12 км., до залізниці в Новосілянцях-Гневош 4 км.

Дукля, містечко на межі між Сянницькою Землею та Короснянською Округою, відоме в дуже давній давнині як торговельний осередок між Галичиною та Угорщиною. Біля Дуклі відома гора Цергова, де згідно з переказами шугавав славний лемківський збітник Сипко зо своєю ватагою. З Дуклі вела в давнині дорога на Угорщину та на північ у Сянницькій Землі, шляхом через Рогівську гору, Климчове (тепер Климківку), Риманів, (Про Дуклю буде окрема книжечка, wraz з іншими містечками на Лемківщині).

Єдліче згадуємо лише для азбучного порядку. Ця оселя поселена в Короснянській Окрузі; давніше невеличке число вірних належало до греко-католицької церкви в Ріпнику.

Жарнова — як вище, у Стрижівській Окрузі.

Ждиня, українське село, 25 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1795 році. Ждиня, що належить сьогодні до Горлицького деканату, в XVII сторіччі належала до Більського деканату, отже з цього виходить, що час своє робить.

(Далі буде).

Роман Антонович.

5)

Як говорив Бескид.

Обминала тільки густий малинник туй при поляні. Там куйовдилися її могутні вушки і понад ним пласки в глибоку дубру.

У малиннику, скоцюрблений сидів Васька „Гвида“. На приказ панського гайдука Сьльва підгулдав її у своему мізку залучував усе те, що долітало до його вух. Він не чув пісні, ні її могутніх звуків, ні краси. Не находила вона дороги до його дебетой душі. Його душа раділа, що прилезе своему зверхникові підлий дарунок. О, за це напевно буде мати Марьку!... На Церговій він бачив Юрка з поаонам, що вчора так його обидив. Він чув, що затівають збийників.

Ще все, що бачив і чув, так колотилося в ньому, так заперало йому віддих і тручало йти, уже йти..

Тихо як шух сунувся в долину. І в одній хвилині, коли повітря у дубру вітер і звуки кобзаревой пісні з поляни вдарлись об нього — пристанув. Забув про своє кайовде діло. Чув, що щось незвичайного дється в його душі. Слухав... Хотів, щоб пісня могла йти... Слухав... Та звуки пісні тут... урвалися. І він немов прокинувся, згадав про свої успіхи і заворушився гадючим рухом його мозок. Такі цінні вистки, цінні, дуже. Нести їх, скоріш. Це за Марьку, за Марьку...

І бигом погнав понад потік, що вився в дубрі, щоб дуж-скоріш у коршму Лейзора, де ждав його Сьльва з гайдуками. Потім задержався. Сховався у куші й на хвилину замерло в нього серце. Йому здавалось, що немаче хотів за ним женеться. Та нічого не гнався. Душа у нього тільки похолола. Згадав, що збийники його зловити можуть і розправитись по заслугі. Зрозумів, що його божевільний поспіх міг зрадити його й знівечити усе, що так надбав, щоб Марька його була. Постояв хвилину, відсманув і помалу знову, як кіт пробравачився, густим чагарником, що вкривав узбіччя Церговя, шов до Ясочки, щоб перейти її, заглянути ще у хутір Силка, а потім незаметно до Лейзорової коршми до Сьльви. Як зашуміла Ясочка „Гвида“ полетчало. Вже близько шлях був і пів години до коршми. Станув над берегом і глянув у воду. Не пізнав себе. Бриля не було, а руде волосся, розкуйовдене поприліпало до зліплого потом чола.

Сів. Зачер пригорщами води і жадливо смочив її. Потім зміяв лице, поправив волосся й берегом пішов за водою. Ще кроків за двісті увійшов і зупинився. Був близько Сипкового хутора. Непомітно перебрив на броді річку і малинником зайшов у ліс, потім у гай з ліщини, що прилеж до Сипкового тину. Пристанув.

На гумні було тихо. Лише старий Бровка в буді чомусь гарчав, але не брехав. Вітряк мабуть щось немиче. І кури ходили подальше його буді й не заглядали до його виколоченого пустого коритця. А він чомусь усе гарчав. Потім вийшла з хати стара Митриха, зайшла до клуні подивитись і зітхнула вернула в хату. Не поралась на гумні, бо неділя була. Сумна панщина неділя. Ще раз вийшла з хати, як Бровка забрехав і не побачивши нічого, вспокоїла собаку шматком хліба і знов пішла в хату.

Ще довго ждав „Гвида“, але нікого не діждався.

— Пожди — подумав — ще гамірно буде під цей недільний вечір. І ти заране покажеш свої мушаві стан, пожди — й пішов у коршму.

Вже сонце викотилося ген на середину неба-схили і припало жарко, як Васька доходив до Лейзорової коршми. У коршмі застав Сьльву і двох гайдуків при горілі. Дожидали його.

— Ну, щож Васька, буде пташка у золотій клітці? — Васька поклонився в пояс.

— Авіжеж, що буде! — відповів. До того ще назва йستی вам приношу — і тут розказав усе, що чув на Церговій.

— О, це бунтом і кровю пахне. Хлопство збунтується.

— Якихсь виставників тут насилують — до-вінув Васька.

— Тепер у річпосполитій горячо. Отой бунтар Хмельницький усе хлопство збунтував. Уже третій рік воєні бунтує всіх. Тепер кажуть, вернуз з походу з Молдавії і стоїть з козаками під Зборовом. Наші усе зійбко стягують з твердиль і дворів, а збийники, оті драбути щораз більше значають панщинитись і бунтують хлопство. Іх треба вичити, безощадно, вшати. Бо як ми цього не зробимо, то з нами скоро поїничають. Тяжкі часи настаїи. Голота!

Васька мовчів. Не розбирав, що це все означає, що говорив Сьльва. Щось чув він колись про козаків, що з панщиною вбивають, навіть десь глибоко яка діт душі одобрював їх роботу, але не розумів цього добре. Воно діялось десь так далеко і це в його умві уладалося тільки як легенда, а не дійсність.

Сьльва попивав горілку й почастивав нею Ваську. Час до часу вставав і заглядав у вікно, вижидуючи іслання, що мав повідомити його, що іде з двора вагата гайдуків, яка ввечером мала йти до Сипкового хутора. Тепер знову встав, і задержався при вікні. Він побачив на дорозі свого діда, що підтираючись ціпком, з козобою через плече, шов гостинцем. Він відзначив квартиру у вікні й кунув:

— Гей, ти діду, не зустрічав панських гайдуків? Дід пристанув. До вікна підійшов Васька та ще двох гайдуків. Васька аж виривачив омі, як глянув на дідакобзаря. Пізнав у ньому того, що ранком на Церговій читав універсал.

— Кажіть його, пане старший задержати, це бунтівники. Він сьогодні читав збийникам якісь письма на Церговій. Це той сам, він, він. І на своїй гуслі грав якісь не наші пісні. — рзсприскуючи сливою швидко говорив Васька та раз у раз окітнем, або рукою частував Сьльву. Сьльва дав знак гайдукам. Вони кинулись на гостинця, а за ним Сьльва і Васька.

— Зв'язати бунтара — крикнув Сьльва.

Гайдуки нагнулися на діда. Але ще не торкнулись його, як оба прощали шумив дідової пістолі внапі горілиць на гостинця. Дід метнувся у придорожний чагарник, у той же хвилині надійшов писанець з двора, а за ним кінна вагата гайдуків. Всі метнулись за дідом у чагарник. Дід побачив що не втече з рук гайдуків, завернув на гостинця, кинув козобу на гостинця і з шаблею, що десь взялася в нього в руці прийняв боєву постану. Гайдуки ртнулися на нього. Але старий був старий боєвик, не притускав до себе. Шабля скосила голви вже двом відважним, а третій ранений вився на гостинці.

(Далі буде).

З наших сіл і міст

ЛЕЖАЙСЬК, ПОВІТ ЛАНЦУТ.

Дні Зелених Свят пройшли на наших західних окраїнах під знаком поклону поляглим борцям. І так у перший день Свят була процесія на цвинтар, де відправлено панахиду за поляглих, опісля о. завідатель Рожак виголосив прекрасну проповідь. Накінцє зібрані зговорили 5 „Отче наш і 5 „Богородице Діво“ за душі борців. Другого дня відправлено в церкві панахиду за душі визначних Українців. З призначням треба підкреслити громадну участь парохіян у тих церковно-національних діюнках — Тепер підготовляється в Лежайську „День Матері“; на Шевченківський концерт влада дозволу не дала.

ПАНТНА К. РОПИЦЬ РУСЬКОЇ.

Дня 22. червня ц. р. відбулося в Пантній весілля Михайла Гливи (зпід Пуця) з Параскою Ц. Весільні гості зложили добровільно на Рішну Школу 4.20 злот. Це перша весільна жертва на народню ціль у Пантній. Віримо, що від сьогодні на кожному весіллі будуть такі зборки для Р. Ш.

Молодим бажаємо на новій дорозі життя кращого щастя, здоров'я та вродливих діточок.

При цій нагоді згадаємо, що недавно виїхав з нашого села до Америки дуже свідомий та ідейний молодець Степан Лепак, бувший крामар у місцевій кооперативі „Лемківська Земля“ та член аматорського гуртка. Його товариші працювали ширю та цєю дорогою шлють йому бажання у вільній землі Америки та прохують, щоб не забував рідного села, ані Магури і Грунів.

РАДОЦИНА К. НЕЗНАЄВОЇ.

Недавно вернувся додому господар Іван Барна з Америки. Та недовго тишився рідним селом, бо на днях найшли його на дорозі смертельно в голову пораненого. Він виїхав до Горлиць і в дорозі напали на його якісь бандити, зрабували йому 100 зол. та вбили. Біда з грішми, біда без грошей. Але такі повинні шукати бандитів і строго їх покарати, тим більше, що часто чувати тепер у Горлицях про грабницькі напади.

РОДОШИЦЬ КОЛО КОМАНЧІ.

Сняйське староство розв'язало в Родошицях читальню „Провсвіта“ й читальню ім. Качковського, подаючи як причину непорозуміння між місцевим і селєзким. А чи знаєте, хто такий був Качковський? Михайло Качковський, громадський діяч (1802—1872), суддя, веродовець, австрофіл; спомогає виданництва й авторів обох таборів — так званого староруського або москвофільського та українського й лишив Товариству „Народний Дім“ у Львові великі гроші на вигордну за твори українською літературною мовою. За це тодішні провидирі москвофілів назвали його ім'ям зановане в 1876 р. на зрєзок нашого українського Товариства „Провсвіта“ — своє просвітне „общество“. — одначе Качковський москвофілом ніколи не був.

ПРЕЛУКИ КОЛО БУКІВСЬКА.

Громадяни цього села святкували день Зелених Свят величаво з цілою українською суспільністю. Над гробом бл. п. Теодора Перуна відправили торжественну панахиду за поляглих Борців. Громадяни зложили 7 зл. як добровільну жертву для Українських Інвалідів.

ВЕЛИКИЙ ВИСЛІК.

У цьому селі відбулося величаві похорони М. Блажейовського, що згинув трагічною смертю при переході через Зелену смужку. Цей

Свідєма українська молодь у Лєсо, зо своїм проводом.

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЕГАНТ

дасть працю

1-му бє роб'тньому, що є Вашим братом!

Цєлєтний Громадянин, ширю люблєний в Команецькій Окрузі лєналійно відійшов від нас на віки. Його прощали в доказ любови та пошани люди з Чистогорбу, Яв'рника, Комлєги. В. Й. П.

ПЕРЕМИШЛЬ.

ПОКЛІН БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ.

Згідно з традицією України Перемичани та сусідніх повітів зложили в першу неділю по Зелених Святєх поклін Полягам, які свої буйні, молоді голови поклали на жертвеннику Батьківщини. Вже від самого ранку надїжджали до Перемичи маси українського сєляцтва пішки й фірами. В годині пів до другої усталися під катедральним храмом похід з процесією всіх перемиських Церков, з великою мєсою вінків з написами „Борцям за волю“. Між вінками різних устєгєв і товариств були вінки і з „Лємківщини (Полонна коло Сяюка) та з Бойківщини. Похід вирушив під проводом Впр. о. кан. В. Гриника, в асисті 21 українських Священників Перемичи на так званій Пикуньській цвинтар, де у стїп хрєста зложено 275 вінків та о. Провідник В. Гриник виголосив високонатріотичну проповідь. Усіх учасників походу було понад 20 тисяч.

СВЯТКОВА ВЕЛИКА, БІЛЯ КРАМПНОЇ.

Кооператива „Лемко“ в Святковій Великій може бути приміром для інших українських сіл Лемківщини. Заложена в 1926 році об'єднане майже ціле село. Добре ведена під Р. С. У. К. стала я тепер приміром для польських кооператив польського союзу. Щороку біляне викладе достатньо поважний зиск, обороти збільшуються, та вся праця спочиває в руках самих свідомих селян.

В її доміві міститься також кред. кооператив „Віра“, яка стала справжньою опікуном ослиці. Кожний несе там свою опадність, кожний спішить до неї за поміччю, якщо біда його затисне, а вона всім дає раду, всіх вислухає.

Майно кооперат. „Лемко“ з цим роком знову збільшилось, бо вона заложила свою цегельню. Ось примір, що в організації йдеться завжди до кращого, бо вже побіч гарного мурованого дому кооператив, на який цеглу мусять Святковичи возити з далекої, чужої цегельні, стане мурвана школа з цегол власної цегельні, яку виробить тех наш майстер, емігрант знад Дніпра. Прийдіть, сусіди, огляньте, та побачите, що наш виріб добрий.

РОСТАЙНИ КОЛО ГРАБУ.

Гадове, скажіть самі, чи гарно, коли ви вертаєте зі Жмигороду півні як хора гуска? Ви певно не ждете, як сміються з вас Святковичі, коли ви співаєте, геїби у вас в головах не всі дома. Знаємо, що „гандзя“ додає вам такої радости, але ліше покиньте її. Вона відібеться на вас і на ваших дітях. А що будоли, якщо того „бере відважного“, що по дорозі бив свою дитину, переїхалоби колесо, коли впаз з фіри в Святківці? За свої гроші знеїшоби смерть, коли за ті гроші можеш чоловіче — от хочби — заплатити газету, а з цієї багато нового довідаєшся.

Подорожний.

ЧЕРВІНКА СВІНЕЙ
Щільненя охорони і лічниця — тільки сироватка і культура фіри

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Позування висилась на бажання

ЛОСЄ, К. ЛАБОВОЇ.

Заходом „Братів Апостольства Молитви“ в Лосю, відбувся концерт у честь Матері дня 23. травня ц. р. в Новій Веси та 30. травня в Лосю. На програму концерту складено: реферат, котрий виголосив М. Ревак, декламаші, хоріві точки (викозав місцевий хор під управою Л. Кобаньського), театральна вистава „Живий страхопуд“, національні танки та вправи малих 3—5-літніх дітей. Сала заповнена щерть матерями, котрі були одушевлені концертном, на котрому зложили їм заслужено подяку за їхні материнські труди.

НОВА ВЕСЬ К. ЛАБОВОЇ.

Нова Вєсь, пов. Новий Санч ще так недавно позбулася корими і на тім місці пишеться кооператив „Згода“, котра дуже гарно розвивається.

Біда лише, що Управа не розуміє цілі кооператив, що праця в кооперативі не полягає лише на торгуванні перцем, але кооператив має стремити до господарсько-економічного піднесення села. Як ця праця виглядає в Новій Вєсі: кооператива має свою бібліотеку, котру не дасть до жакну, щоб її не знищити, часопису не заперунємує, тех не знати чому? А нарешті управа кооперативи слід зам'ятити, що гелосво є учитель С. Кр. вольний „продажу напоїв алкоголевних високопроцентових“, кажучи нехай кооператива заробить.

Так? То кооператива є на те, щоб бідного лемка одурманувати алкоголем? Погано, п. учителю, що педагог і голова Надзірної Ради таке заводить!!!

Кооператор.

ТУРЬВА ВОЛОСЬКА, ПОВІТ СЯНІК.

Коли давніше хто перебував або чував про Турьву Волоську, колісь містечко, а тепер село сильно zagrożене латинізацією, та відвадби його сьогодні, побачив би велику зміну на краще. Завдяки неструджливій праці теперішнього пароха о. Зенона Круського, котрий не жалює ні видатку, ні труду, ні прщи, сильно оживився католицький і національний дух у парохії. Коли давніше ніхто не знав у парохії, що то ваке католицька українська преса, то тепер ваке парохіян перепредлачують 10 чисел „Місіонарія“ і 15 чисел „Христос Наша Сила“. Заложене „Апостольство Мо-

литви“ гарно розвивається. Відновлено всі Церкви, а матірну Церков гарно розмалювано. З наших Установ відновлено читальню „Провсвіт“, заложено кружок „Сільсько-го Господаря“ і заложено читальню „Провсвіт“ в дочерній Ракова. Від 1. липня с. р. отворено і посвячено власний український склеп, з котрого доходи мають іти на прикрашення церкви і читальні. До отворення склепу дуже причинився наш земляк в Америці Фрашко Скірка, котрий прислав ваке на нашу Церков і Читальню з Америки 600 зол. А дня 4. липня с. р. на Празник Пресвятої Евхаристії, Турьва Волоська, гідно віддала честь Ісусові Христові. О год. 10 рано поприходили процесії з дочерних Ракова і П.шожа, як рівнож і зі сусіднього села Голучкова, зачисленого ваке до Аюст. Адміц. Лемківщини. Головно процесія з Голучкова прибула в зразковому порядку, всі в чв'рках.

По торжественній Службі Божій вирушив похід з Найвс. Таїнми до містечка, до притгованих престолів. Прегарно виглядала процесія. Дівчата у вишнвалх українських строях, вишнвали хоругви, багато маленьких діточок під опіку своїх матерій спилоли цити Ісусові. З посеред престолів найнерійше пристроєний був престіл у Паштва Шпаковських (емер. професор гімназ. зі Львова) і в господаря Михайла Мельника, за що належить їм подяка. По скінченім торжестві розходилися люди до дому з радістю, що віддали належний поклді Ісусові Христові в Найсвят. Таїнх — з тим твердим пересвідченням, що як довго Турьва Волоська має греко-католицьку святу Церков та свого українського ревного священника, тех довго нарід наш не пропаде.

Учасник

Померли за морем.

В Злучених Державах Північної Америки померли: Іван Гришко 43 літ, зі Шяного, пов. Сянік, помер 16. травня ц. р. у Фраквідде Па. — Марія Лазорчик 66 літ, жінка Сильвестра з Білої Води коло Нового Торгу, померла 3. червня ц. р. у Вільмінгтоні, Дель. — Павло Тихичич, 63 л. а Гамтрамк М. — Текля Лазорик, дружина Іваса, з Мислові, пов. Коросно, померла 14. 3. у В. Франкфорт І. — Семен Барна, 75 л. у Магнай Ц. Па.

Вічна Ім Память!

Наражує себе і свою рідно на непорушту втрату майна, якщо не обезпечує від огню свого збіжжя й паші

**в Т-ві Взаїмних Обезпечені
„ДНІСТЕР“**

у Львові, ул. Руська ч. 20.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. І. Кривак з Висла: Вашу справу передали ми до пологодженя тов. Л. Бзакитному. Привіт.

Вп. І. С. Бурішкевич О. и. Децим: заплачено по кітеш 1938 р. Браті ці роукраїнські поздорювання.

Вп. В. Пристап: подайте нам точній рахунок. Решту вислати. Щирій привіт.

Вп. М. Михась Зошак: Чому не відзнаєтеся?

Вп. Чмели: Не розуміємо Вашої мовчакні: що з Вами? Поздорювання.

Вп. Сринкс: одержали, використаємо в чергових числах. Братній привіт.

Вп. Е. Калюка: Прохалею до нас насплати. Щирій привіт з рідних сторін.

Вп. Т. Гривак: щиро дякуємо за всі труди. Гаразд бажаємо.

Вп. Семен Васильчак, Рихвалд: чому часопіс звернути? Привіт.

Вп. Одарка Титива: все одержали, піде в чергових числах. Гаразд!

УКРАЇНЦІ ЛЕМКІВЩИНИ!

Передплачуйте для своїх дітей журнал „СВІТ ДИТИНИ“. Річна передплата лише 4 зл. Замовлення посилайте на адресу: „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморвичів ч. 2.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ У КРАКОВІ.

Українська Студентська Громада в Кракові влаштувала в днях 6—10. червня виставу української книжки й преси. У відкритій виставі взяли участь теж проф. Лепкий Б. і проф. Зілинський І. Реферат про значіння друкованого слова прочитав мр. Сташко.

ЖИД „НАДЗИРАЄ“ ХРИСТІЯНСЬКУ ВІРУ.

Як пишуть з Москви, большевики встановили там жид Бермана „надзирателем“ усього релігійного життя Росії; давніше таким „надзирателем“ був жид Ягода, якого тепер розстріляли. Берман відомий був досі як дуже немилосердний членник совітських концентраційних таборів, де — як відомо — люди гинуть як мухи від голоду, холоду й людської муки. І такий злочинець жид має „надзирати“ за християнською релігією!

ГОСТИНА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ В ПОЛЬЩІ.

По відвідинах достоянників польської держави у Румунії — приїхав до Польщі румунський король Карло II. Приймали його з небувалими перадами. Взаїмні відвідини найвищих достоянників обох держав вказують на те, що між ними закріплюється щораз більше союз і йдуть гарячкові приготування до дуж важних подій. Ціль союзу і всіх приготувань не проголошена, але не тяжко цього здогадатися. Одною з найважливіших справ цього польсько-румунського союзу є відношення до большеві й якісь плани у звязку з подіями, які там відбуваються. В осередку тих планів стоїть, мабуть, також українська справа, важна і для Польщі та для Румунії, бо Український Нарід меккає по обох боках Дністра та Збруча, може відіграти в майбутніх подіях на тих землях рішачою ролу.

ДРІБНІ ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ.

В Берліні відбулася тайні наради Гітлера з преміером Канади Кінлінгтом. Наради мають велике значіння, бо Гітлер хоче кочне для своїх планів на сході здляти Англію.

Румунський король запросив на жовтень до Румунії маршала Ридз-Сміглого.

В Палестині вибухли великі протижидівські заворушення; Араби протесують проти поділу Палестини.

МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС У ЧЕШЬ ХРИСТАЦЬКА.

Дня 25. червня ц. р. зачався в місті Познані Міжнародній Католицький Конгрес у честь Христа-Церя. Ціль того величаого зїзду кетольників з цілого світа під проводом св.х Епископів і Священників призвудатися над справою безбожницького руху та заохотити католиків до боротьби з тим рухом так, як це велів Христовий Н.місник в останніх своїх Веніцїаках про безбожний комунїзм і поганський націоналізм.

Численно прибули на цей Конгрес представники Католицької Акції, й делегати з Франції, Німеччини, Швайцарії, Угорщини, Югославії, Австрії, Ромунії, Італії, Фінляндії, Латвії, Америки і ін. Були також представники польського уряду, між ними мін. Свентославський, Цей величаний Конгрес скічався в дні 29. червня ц. р.

Коли у Вашій таті хтось курить то зверніть йому увагу, що лояний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Банк Польський повідомляє, що старі 10 злотові (срібні) гроші з 1926 та 1929 року приймати буде до виїзні лише до 31. грудня 1937 року. Хто їх має багато, нехай виїзні за нові, щоб не мав потім втрати й жалю.

ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ ПЕРЕЙШОУ ДО ПОВСТАННЯ.

Поважні заграничні часопіси подали неімовірну вістку, що головний командант червоної еспанської армії, ославлений комунїстами за ввесь світ оборонець Мадриду, генерал Міляха, перейшов до повстанців. Він угік з Мадриду перебраний до Франції й заявив, що хоче вступити до повстанської армії, бо вірить у її перемогу й хоче служити Еспанії та еспанському народові, а не червоній голоті.

ВЕЛИКИЙ НЕВРОЖАЙ НА СХІДНІЙ УКРАЇНІ.

На Східній Україні засіяли цей весни коло 15 процент поля менше як попереднього року. Так само менше засіяно в осені озимини. Сильна посуха дуже ушкодила засіяна. Виходить з того, що половина східно-українських земель zagrożена голодом.

НОВІ КНИЖКИ.

Атлант Зєднання, Митрополит П. В. Рутський, ювілейна збірка у триста-тїтї смери 1637—1937. Видання „Научного Т-ва Богословів укр.-кат. Духовної Семінарії“. Перемішль 1937. Ціна 1 зл. Набувати: Перемішль, вул. Чацького 3. „Епархїальна Пошта“.

Іван Брюк — Боротьба чєхів за волю, з 1 малюнк та 23 образками. Накл. Т-ва „Провіта“, Львів 1937.

Цю вартісну книжку повинен кожний перемішль.

Поган Фрай: За душу агітін. Львів 1937. Книгозбірня Католицької Акції ч. I. стор. 72. ціна 1 гр. 0.70 зл. Рецензію помістимо в черговому числі.

Наша читанка, буквар для молоді і старших, курс перший, накл. В-ва „Батьківщина“, Львів 1937, ціна 0.35 зл. з перекладом стор. 32.